

Recenzia knihy: „Juditin kríž“

Jiří Černý

4. decembra 2019 ✚ Kultúra ✚ Recenzie

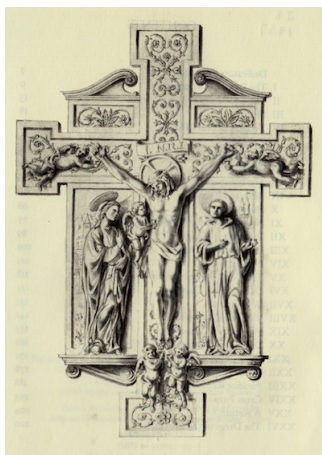
Najskôr by som sa rád ospravedlnil, že túto drobnú anotáciu píšem v ich-forme, celkom subjektívne, v podstate ako názor čitateľa. Už kedysi dávno, ešte v dobe socializmu, som sa zamýšľal nad tým, aké „katolícke knihy“ by som označil za najlepšie. Keby sa ma pýtal nejaký konvertita, ktorý dychtí po všetkom, čo mu priblíži katolícku vieru, čo by som mu odporučil? Je samozrejmé, že v tomto smere je výber kníh subjektívnou záležitosťou; som si toho vedomý. Dali by sa zostavovať rebríčky obľúbených diel, akýsi TOP, a to nielen v žánri beletrie, ale napr. popularizácie viery, vedy, filozofie, histórie, apologetiky a tak ďalej.

Už viacerí predom mnou upozorňovali, že označenie „katolícka literatúra“ je problematické. Pretože vieme, že existuje jednoducho literatúra, ktorá je buď dobrá, alebo zlá, alebo len priemerná, a to aj z pohľadu *sensus catholicus*. S pokojnou myslou tu takéto označenie použijem – v najčastejšom slova zmysle –, pre takú beletriu, ktorá čitateľa vedie k viere alebo jeho vieru prehľbuje. A navyše vykazuje istú literárnu úroveň.

Medzi diela najlepšej duchovnej „katolíckej“ literatúry sa totiž paradoxne môžu zaradiť aj niektoré diela autorov, ktorí sami katolíckmi neboli, aj keď možno s katolíckou cirkvou sympatizovali (napr. pravoslávny Rus Vladimir Solovjov, Žid Franz Werfel či anglikánsky Ír Clive Staples Lewis). Priateľom a študentom som vždy na začiatok odporúčal Dobraczyňského *Listy Nikodémovy*, Marshallovu *Plnú slávy*, Werfelovu *Pieseň o Bernadete*, Solovjovho *Antikrista*, Lewisove *Rady skúseného diabla* a *Pútnikov návrat*, a, samozrejme, ešte mnohé ďalšie.

Keď spomínam na to, čo pribudlo po roku 1989, keď u nás mohla katolícka literatúra vychádzať úplne slobodne a objavovali sa aj nové diela, potom ma asi najviac zaujala O'Brianova *Apokalypsa*. Ale teraz je tu ďalšia kniha a tá ma doslova nadchla. Ide o román *Juditin kríž*.

Kniha vyšla prvýkrát v roku 1987 v USA pod názvom *Judith's Marriage* („Juditine manželstvo“). Jej autorom je anglický katolícky kňaz Bryan Houghton (1911 – 1992), konvertita z anglikanizmu a obranca katolíckej tradície. V českom preklade Lucie Cekotovej ju v Česku vydalo vydavateľstvo Hesperion s tak trochu pozmeneným, ale veľmi výstižným názvom, *Juditin kríž*. Dejom sa totiž prelína ako príbeh vzácnej drevorezby krucifixu, tak aj príbeh nesenia kríža v obraznom zmysle, ako Ježiš Kristus každého človeka vyzýva...

Príbeh sa odohráva v druhej polovici dvadsiateho storočia v Anglicku a jeho hlavnými protagonistami sú manželia Edmund a Judith Roughmanovci, intelektuáli patriaci ku katolíckej menšine vo formálne prevažne anglikánskej a agnostickej spoločnosti. On, katolík od narodenia, ona konvertitka tesne pred vstupom do manželstva a krátko pred konaním II. vatikánskeho koncilu (1962 – 1965).

Na osudoch ich rodiny autor rozohral drámu, ktorá mi pripadala omnoho napínavejšia, než hocijaký vojnový alebo dobrodružný román. Ide tu o vojnu duchovnú. Drámu spôsobuje pustošivá modernistická revolúcia, ktorá naplno prepukla po tomto nedogmaticky dogmatickom koncile. Ním vyvolaná hlboká kríza zrejme ešte ani dnes nedosadla na úplné dno. To sa týka nielen liturgie a výkladu sviatostí, ale celkového nového poňatia Cirkvi, rehoľného života, pastorácie, prijatia ekumenizmu, postoja k antikoncepcii a ďalších závažných oblastí.

Edmund a Judith postupne strácajú všetky istoty a pevné body, ktoré do tej doby katolícka cirkev mala, a zostáva im len a len osobná viera. Autor románu oslavuje hrdinstvo laikov, ktorí zostávajú verní náuke, ktorú Cirkev vždy učila. Objavujú sa tu udalosti každodenného života, rodiny, farnosti, zo zamestnania aj zo školy, ale sú tu napr. tiež zachytené rozdielne audiencie u dvoch pápežov, najprv u Pia XII. a neskôr u Pavla VI.

Takmer na každej druhej stránke som si ceruzkou podčiarkoval citáty, pri ktorých mi srdce kričalo: „Áno! To je pravda!“ Za všetky uvediem aspoň jeden, ktorý sa mi zdá najkrajší: „...Judith plakala radosťou. Snáď ešte nikdy sa necítila tak šťastná. Pred rokmi ju Edmund nechal zažiť nevinnosť, teraz jej dal prežiť odpustenie – a z tých dvoch vecí táto bola tá nádhernejšia.“

Spisovateľ sám ako kňaz, musel čeliť zmenám a po takmer dvadsaťročnom pôsobení v anglickej farnosti sa v roku 1969 stiahol do ústrania na juh Francúzska, kde vo svojej kaplnke slúžil až do svojej smrti tradičnú svätú omšu. V doslove svojej knihy okrem iného píše: „Dá sa tomu ťažko uveriť, ale neviem o tom, že by v priebehu posledných dvadsiatich rokov vyšla kniha či článok chváliaci cnosti katolíckych laikov a súcítiaci s ich utrpením. Pokiaľ sa odvážili protestovať, bolo im jednoducho povedané, že rozdeľujú, sú nelojálni a neposlušní. Preto vznikol tento román.“

Pre úplnosť zostáva ešte dodať, že zodpovedným redaktorom českého vydania vo vydavateľstve Hesperion (so sídlom v Novej Vsi pod Plešou) bol kňaz P. Štěpán Smolen, predhovor napísal brnenský estetik profesor Petr Osolsobě. Na obálke bol použitý výrez obrazu Johna Ruskina „Katedrála a fakulta v Oxforde“. Knihu je možné odporučiť všetkým, ktorí chcú povzbudenie vo viere, a tým, ktorí sa pýtajú: Čo sa to s Cirkvou deje?

Knihu si môžete kúpiť [tu](#).

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/recenzia-knihy-juditin-kriz/>